

Maanedsoversigt over Plantesygdomme.

292. — August 1947.

Der er for August Maaned modtaget Indberetninger fra 111 Medarbejdere, og der er besvaret 604 Forespørgsler.

August vil blive mindet som en usædvanlig tør og varm Maaned, mod Sædvane ideel for Høstarbejdet, men usædvanlig ugunstig for Roe- og Græsmarker, der endnu ikke havde overvundet Virkningen af Forsommerens Tørke. Temperaturen laa 2—4° C over Normalen, i et Par Uger midt i Maaneden endog 4—5° over.

Nedbøren blev i Gennemsnit for hele Landet kun 13 mm, mod Normalen paa 81 mm. For de enkelte Landsdele fordeltes Nedbøren som følger (Normalnedbøren i Parentes): Vendsyssel 8 (83), Vestjylland 8 (88), Midtjylland 5 (89), Østjylland 7 (82), Sydlige Jylland 6 (89), Sønderjylland 6 (92), Fyn 14 (74), Midt- og Vestsjælland 15 (71), Nordøstsjælland 15 (79), Sydøstsjælland og Møn 20 (71), Lolland-Falster 32 (69) og Bornholm 18 (69).

SYGDOMME PAA LANDBRUGSPLANTER.

KORN OG GRÆSSER.

Sortrust (*Puccinia graminis*) iagttoges under Høstningen flere Steder paa Hvede, Rug og Havre; men overvejende kun med svage Angreb.

Kronrust (*Puccinia lolii*) fandtes hist og her i Havre, men næppe med Angreb af Betydning.

Brunrust (*Puccinia dispersa*). Et stærkt Angreb fandtes ved Lyngby i Vaarrug (Børge Elm).

BÆLGPLANTER.

Tørken har været meget haard ved talrige Udlægsmarker, men Skadens Omfang er endnu ikke klarlagt.

Kransskimmel i Lucerne er kun set faa Steder og synes overvejende at være godartet (E. Hansen, Sakskøbing; Sv. E. Sørensen, Maribo; K. Iversen, Klippinge; H. Wraae-Jensen, Skælskør).

BEDEROER.

Hjerte- og Tørforraadnelse (Bormangel) kunde man vente almindelig og ondartet efter Sommerens Tørke, men af 64 Indberetninger lyder næsten alle paa ingen eller svage Angreb og kun 4 omtaler stærke Angreb, som i de paagældende Distrikter oven i Købet har været sjældne (Sv. E. Sørensen, Lolland-Falster; Chr. Moth Bundgaard, Ringsted; Chr. Christensen, Holbæk; Math. Nissen, Graasten). Forklaringen er nok den, at Tørken har været saa slem, at den meget ringe Vækst ikke har givet synderligt Behov for Bor overhovedet (H. E. Jensen, Hillerød) og mange andre mener, at Roernes Tørkereaktioner delvis tilslører Symptomerne.

Lyspletsyge (Manganmangel) har været almindelig paa Ribeegnen (A. Buchreitz).

Kaliummangel er flere Steder konstateret paa Sorøegnen (O. Møller Larsen).

Gule Blade, der i Bederoemarkerne plejer at kunne afsløre visse Ernæringsmangler, har været overordentlig almindelig Landet over, men har i Aar ganske overvejende været foraarsaget af Tørken, der efterhaanden talrige Steder har medført Nedvisning af Yderbladene. V. Nielsen, Højer, fremhæver, at Salpetergødning efter Udtynding har kunnet bevare Toppen frisk grøn, og E. Kristensen, Herning, har iagttaget det samme med Ajlegødskning efter Udtynding.

Virus-Gulsot forekommer med svage Angreb talrige Steder paa Øerne, paa enkelte Lokalteter er Angrebene dog stærke og almindelig udbredte (Sv. E. Sørensen, Lolland-Falster; K. Iversen, Klippinge; Ploug Jørgensen, Faarevejle; N. E. Hansen, Nyborg). I Jylland findes svage Angreb en Del Steder, særlig i Aarhus, Vejle og Haderslev Amter, medens Sygdommens Optræden i andre Egne er sjælden. Det fremhæves ofte, at Tørkereaktionerne vanskeliggør Sygdommens Erkendelse.

Bede-Mosaiksyge er i Lammefjorden ikke sjælden i Roemarkerne efter Smitte fra Frøroemarken (H. Jensen).

Vækstforstyrrelser med alvorlige Misdannelser af Top og tildels af Rødder forekom i Sydsjælland paa 3 Tdr. Land af en 6 Tdr. Land stor Sukkerroemark. De større Blades Stilke bøjedes krampagtigt mod Jorden, Stilkene sprækkede og revnede efter forudgaaende brunlig Nekrotisering af Stilkoverfladen, de unge Hjerteblade blev forvredne eller krusede, paa Roelegemerne opstod saavel i Bugfurerne som paa Flankerne vorteformede Smaadannelser, paa Rodtrevlerne Smaaknuder og i en Del Tilfælde forraadnede Roelegemet helt eller delvis, navnlig paa smaa Roer. P. Grøntved, Næstved, karakteriserer Symptomerne som identiske med visse Ukrudsplanters Reaktioner efter Anvendelse af Vækststoffer, og med hans Bistand lykkedes det at paavise, at Skaden skyldtes Anvendelse af Mangansulfat, der paa en eller anden Maade var forurennet eller blandet med Vækststofpræparater til Ukrudtsbekæmpelse.

KAALROER, KAAL O. A. KORSBLOMSTREDE.

Tørken har mange Steder ramt Kaalroerne meget haardt og de gule

Blade visner efterhaanden helt. E. Kristensen, Herning, beretter, at gaar man i en saadan Mark, knaser det under Fødderne, som gik man i en Løvskov og i et Tilfælde antændte Gnister fra et Damptog de knastørre Blade.

Kaalroe-Mosaiksyge optræder i Syd- og Vestsjælland, men kun i meget mild Grad (P. Grøntved, H. Wraae-Jensen).

Kaalbrok. Af Indberetninger fra 74 Medarbejdere fremgaar det, at Sygdommen forekommer spredt over hele Landet, omend sjældent og svagt paa Øerne, men hyppigt og i visse Egne stærkt i Jylland (Kr. Jørgensen, Østhimmerland; S. A. Ladefoged, Vesthimmerland; K. Bank, Ulfborg; P. Overgaard, Holstebro; S. Nørlund Christensen, Aulum; N. J. Nielsen, Hammerum; A. Amnitzbøl, Skjern; M. Poulsen, Lunde; F. Borris Andersen, Ølgod; og N. A. Drewsen, Løgumkloster). Flere Medarbejdere taler om, at Sygdommen er i Tiltagende, men en sikker Vurdering heraf er vanskelig i et Tørkeaar, som bevirker, at angrebne Roer syner stærkere end ellers. Talrige Eksempler viser imidlertid, at der i Landbruget ofte gøres for lidt for at forebygge Angrebene.

KARTOFLER.

Kaliummangel har ogsaa i August vist sig i mange Kartoffelmarker og ofte foraarsaget pletvis eller fuldstændig Nedvisning i Løbet af faa Dage. Nørgaard Pedersen, Rønde, meddeler, at Jordanalyser synes at antyde, at det i nogen Grad skyldes Tørken og deraf følgende utilstrækkelig Kalioptagelse.

Kartoffelskimmel (*Phytophthora infestans*). Med den vedvarende Tørke er det naturligt, at Juli Maanedes moderate Angreb gennemgaaende ikke forværredes i August. Af 70 Indberetninger fremgaar det, at der i 21 Tilfælde endnu ikke er konstateret Skimmel, i 23 berettes om sjældne og svage Angreb, i 20 om hyppige og svage Angreb og kun i 2 Tilfælde om hyppige og stærke Angreb (H. E. Jensen, Hillerød, og P. Riis Vestergaard, Samsø). 2. Sprøjtevarsel udsendtes d. 7. August. Angreb paa Knoldene er praktisk talt ikke forekommet.

Kartoffelskurv (*Actinomyces scabies*) har været usædvanlig ondartet i Aar; af 69 Beretninger fremgaar det, at ikke mindre end 34 melder om almindelig udbredte og stærke Angreb, men en endelig Bedømmelse er endnu for tidlig. Det er Tørken, som har fremmet Sygdommen og medført, at den i Aar trives ved et lavere Reaktionstal end i mere normale Aar. S. A. Ladefoged, Aars, mener, at 25—50 pCt. af de markkontrollerede Kartoffler paa Grund af Skurvangreb vil være uegnede til Eksport og flere andre udtaler lignende Bekymringer. Fra Herning (E. Kristensen) meddeles om gode Resultater efter Nedpløjning af Grøngødning og M. Bækgaard meddeler, at dyb Grubning af lette Jorder med Al eller andet uigennemtrængeligt Underlag modvirker Sygdommen.

Pulverskurv (*Spongospora subterranea*) har i den tørre Sommer været meget sjælden. Om et Tilfælde paa Nordfalster berettes af Sv. E. Sørensen.

Sortbensyge (*Bacillus phytophthorus*). Indtrykket fra Juli Maa-
ned, at Angrebene gennemgaaende ikke har været saa stærke som i 1946,
har holdt sig, selv om der har været adskillige Undtagelser, der tilskrives
Vanskeligheder ved Opbevaringen i Frostvinteren og ofte Brug af Lægge-
materiale, som faktisk ikke var bestemt til Læggebrug.

CHR. STAPEL.

SYGDOMME PAA HAVEBRUGSPANTER.

Besvarelse af 32 af de udsendte Skemaer har givet nedenstaaende
Resultat:

Sygdomme paa Havebrugsplanter	Intet Angreb	Angreb ikke almindelige		Angreb almindelige	
		svage	stærke	svage	stærke
Æbleskurv	11	14	0	7	0
Pæreskurv	10	11	2	8	0
Kirsebærskurv	8	10	0	2	0
Gul Monilia, Æble	4	5	4	13	6
Gul Monilia, Pære	7	12	0	9	2
Gul Monilia, Blomme	4	8	3	12	4
Skivesvamp, Stikkelsbær	6	5	3	12	4
Løgskimmel, Kepaløg	4	6	2	7	1
Bakteriebladpletsyge paa Agurk...	4	4	3	5	5
Bladpletsyge, Selleri	4	3	6	10	7
Straaleplet, Roser	5	5	1	10	4

FRUGTTÆRER OG FRUGTBUSKE.

Tørken har naturligvis sat sit Præg paa Frugttræer og Frugtbuske
som paa saa megen anden Vegetation. Særlig haardt har Tørken skadet
de Træer, der i Vinter har faaet svækket Rødderne af den lange Periode
med Barfrost. Fra Sjælland og Fyn skrives følgende, som utvivlsomt
gælder hele Landet, og i stærkest Grad de tørreste Egne: »Æble har
især paa den lette Jord begyndt at lide slemt af Vandmangel paa Grund
af Tørken. Bladene hænger og falder til sidst af. Paa samme Maade
gaar det med Frugterne. Det er værst paa unge Træer paa svag Rod.
Paa bedre Jord klarer Træerne sig endnu, men Frugten er standset i
Udviklingen. Gamle Træer med kraftig Rod klarer sig bedst« (Hans
Engsbros). Fra Mors skrives, at det er ret almindeligt, at Æbler paa
Sydsiden faar store, blege Pletter, der senere bliver brune (Egon Han-
sen). Denne Solskoldning paa selve Æblerne ses ogsaa andre Steder

i Landet. De fleste Steder er Skaden dog vistnok ikke af stor praktisk Betydning, omend den kan være ret iøjnefaldende, selv om kun et mindre Antal Æbler er angrebet. Det er jo den udadvendte Side, der angribes, og derfor ses denne Skade særlig tydeligt.

Solskoldning paa Pæreblade er meget almindelig; Bladene bliver næsten sorte; det er særlig galt med Graapære og Grev Moltke, men ogsaa andre Sorter, især Beurre Giffard, Pitmaston og Dobbelt Philip kan angribes. Tørken har nok ogsaa en Andel i Skaden, men denne er dog ogsaa set i andre Aar, hvor det ikke har været saa tørt som i Aar, men hvor der har været nogle varme Dage. Fra Falster skrives, at solskoldede Blade ses i stort Antal (Georg Jensen), en nærmere Beskrivelse foreligger ikke. Det kan i denne Forbindelse nævnes, at der paa lette, jyske Jorder er set en Gulfarvning mellem Ribberne paa Æbleblade med efterfølgende delvis Brunfarvning af de gule Partier. Denne Misfarvning ligner de Symptomer, der er kendte fra England som Tegn paa Magniummangel, og som bekæmpes ved flere Sommersprøjtninger med 2 pCt. Magniumsulfat, der evt. kan blandes i Svovlkalk. Der er taget Prøver af saadanne Blade til Analyse.

Æbleskurv (*Fusicladium dendriticum*). Det er vistnok aldrig før sket, at flere Indberetninger i August Maaned lyder paa, at der ikke findes Æbleskurv. Som Helhed er Skurven endnu uden Betydning, omend der hist og her findes mindre Angreb. Som Eksempler paa Indberetninger kan nævnes følgende: »I Maribo Amt maa man de fleste Steder lede med Lup for at finde Angreb« (Sander Nielsen). Fra Sydfyn skrives, at sjældent har man set saa lidt Skurv (Chr. Greve), fra Falsters Frugtplantage, Sdr. Ørslev, at Skurv ikke findes (Georg Jensen), paa Struer-egnen er der ved Besøg i ca. 150 Haver i Juni-August kun konstateret to ubetydelige Angreb af Æbleskurv (J. Bertelsen), fra Salling og Fjends Herred samt fra Horsens skrives, at Skurven ikke er set (Frode Olesen, Nørholm). Paa Sjælland er der i en Plantage Angreb i den Side, der vender mod en forsømt Plantage (A. Klougart). Ved Spangsbjerg Forsøgsstation er Angrebene yderst svage og spredte (E. Christiansen). I Odense Amt er Skurven begyndt at vise sig overalt, saavel paa Blade som paa Frugter, men er dog endnu af ganske uvæsentlig Betydning. Mange har i Aar forsøgt sig med Svovlpudring, men det tilsyneladende fine Resultat kan ikke tillægges megen Betydning, da Frugten fra ubehandlede Træer har lige saa lidt Skurv (Johs. Kortegaard). Fra Blangstedgaard skrives: »at Æbleskurv paa sprøjtede Træer har været uden Betydning; paa pudrede Træer har der derimod udviklet sig en Del Skurv paa saavel Blade som Frugter« (Hans Christensen).

Pæreskurv (*Fusicladium pirinum*) er ligeledes af underordnet Betydning, men synes at være lidt almindeligere end Æbleskurven.

Kirsebærskurven (*Fusicladium cerasi*) har ligesom de andre Skurvarter kun optraadt svagt, dog skrives fra Roskilde, at den bredte sig en Del paa de sidst modne Sorter (Gerda Mayntzhusen).

Gul Monilia (*Monilia fructigena*) paa Æbler er almindelig, men

som Helhed ikke af saa stor Betydning, som det hyppigt er set. Der er jo i Aar næsten ingen Skurvpletter, og disse meget vigtige Indfaldsporter mangler derfor. Til Gengæld er der meget Angreb af Æbleviklerens Larve, og de »ormstukne« Æbler er hyppigt angrebet af Gul Monilia.

Nogle Steder har Hagl eller solskoldede Pletter lavet Indfaldsporter for Svampene. Der skrives ogsaa, at de nedfaldne Æbler hurtigt angribes, formentlig fordi Duggen paa Jorden og Varmen begunstiger Svampen (J. Kortegaard).

Paa Pære og Blomme er der gennemgaaende kun svage Angreb. Dog klages der fra Vestsjælland og Sydfyn over stærke Angreb af Gul Monilia saavel paa Æble som paa Pære og Blomme (N. F. J. Larsen, Chr. Greve). Fra Roskilde skrives, at Angrebet breder sig meget stærkt paa Blomme (Gerda Mayntzhusen).

Filtrust (*Cronartium ribicola*) er meget slem paa Solbær i Vestsjælland (N. F. J. Larsen).

Skivesvamp (*Gloeosporium ribis*) paa Stikkelsbær synes mærkelig nok at være ret almindelig og ofte af Betydning. Det er utvivlsomt rigtigt, naar der fra Sjælland skrives: »Trods det tørre Vejr alligevel Angreb og deraf følgende Bladfald. Altsaa ogsaa i et Aar som dette skal man ud med Bordeauxvædsken efter Bærrhøst. Altsaa altid!« (A. Klougart). Fra Struer skrives, at Skivesvamp er set i enkelte Haver, men den bliver i mange Tilfælde forvekslet med Tørke og gammel Frostskade, og forøvrigt sker den omvendte Forveksling ogsaa (J. Bertelsen). Konsulenterne vil nok i næsten alle Tilfælde kunne afgøre, om der er Tale om den ene eller den anden af ovennævnte Faktorer, men de bør saa vidt muligt selv se paa Buske, hvorfra det forlyder, at der er Skade af det ene eller det andet. Eventuelt kan man nøjes med at se paa nogle Blade, hvor i hvert Tilfælde Skivesvampens Tilstedeværelse kan konstateres med Lup, idet de smaa, brune Skiver kan ses.

KØKKENURTER.

Løgskimmel (*Peronospora destructor*) har optraadt rundt omkring paa Kepaløgene, men har som Helhed været godartet paa disse Løg. Se om Angreb paa Skalotter i Oversigten for Juli.

Bakterie-Bladpletsyge paa Agurk, der kom pludseligt midt i Juli og derpaa standsede omtrent lige saa pludseligt, som den var kommet, er ikke blusset op i August Maaned. Det er stadig kun de første og ældste Blade, som er angrebet, og de er forlængst tørret næsten helt bort.

Selleri-Bladpletsyge (*Septoria apii*) er en af de faa Svampesygdomme, som er almindelig og alvorlig i Aar. Der er adskillige Indberetninger om alvorlige Angreb, men dog ogsaa om betydningsløse. Der skrives f. Eks. fra Salling og Fjends Herred, at Angrebene har sædvanlig og betydelig Udbredelse (Frode Olesen), ved Brovst har 4 Sprøjtninger med Bordeauxvædske ikke været tilstrækkelige (N. Gram), ved Blangstedgaard er Angrebet uden Betydning, der er sprøjtet 3 Gange med Bordeauxvædske (Hans Christensen). I Nordsjælland er Planter, der

har haft Sygdommen med fra Bænk, meget slemt medtagne, medens det næsten er umuligt at faa smittet sunde Planter til Forsøg (C. T. L. Worm). Fra Gisselfeld skrives, at Bladpletsygen er meget udbredt, og grundet paa manglende Jordfugtighed har Planterne svært ved at vokse fra Angrebet (H. Wedege).

Hvidrust (*Albugo candida*) saas pletvis i $\frac{1}{4}$ ha stor Peberrodsmark d. 11. August. Det blev tilraadet at sprøjte med Bordeauxvædske. Den 25. August meddelte Ejeren, at Angrebet var standset (Niels Gram).

PRYDPLANTER.

Rosenmeldug (*Sphaerotheca pannosa*) kan findes rundt omkring, men den er gennemgaaende langt mere godartet end ellers.

Straaleplet (*Diplocarpon rosae*) paa Roser er mindre alvorlig end f. Eks. i 1946, men der kan dog ses mange mindre, og nogle stærkere Angreb. Der er f. Eks. ret stærke Angreb paa Anne Mette Poulsen (J. Kortegaard). Fra Esbjergegnen beskrives Angrebene som almindelige og ondartede (M. Sørensen, E. Christiansen). Fra enkelte Egne karakteriseres Sygdommen som betydningsløs (E. Agger, Viborg; Frode Olesen, Skive; M. E. Elting, Næstved; A. Diemer, Gramegnen).

ANNA WEBER.

SKADEDYR PAA LANDBRUGSPANTER.

BÆLGPLANTER.

Stængelaal (*Tylenchus dipsaci*). Der foreligger kun faa Meddelelser om Angreb paa Bælgplanterne, men det fremhæves ofte, at de daarligere Vækstbetingelser i Græsmarkerne gør det vanskeligt at faa Overblik over Angrebene virkelige Omfang.

BEDER.

Bedelusen (*Aphis fabae*). De usædvanlig ondartede Angreb, der gjorde særlig stor Skade paa 1. Aars Roerne, fortsattes oftest ind i August, hvorefter de ebbede ud. Tidspunktet for Angrebene Ophør var dog forskelligt fra Sted til Sted. Fra Samsø skrives: »De stærke Angreb i Juli ebbede ud sidst i denne eller først i August Maaned, men i det fortsatte tørre Vejr er den anrettede Skade uoprettelig« (P. Riis Vestergaard). Fra Faaborg: »Indtil Slutningen af Maanedn fortsattes dette Aars enestaaende Angreb« (J. Lindegaard). Fra Nyborg: »I de sidste Dage af Juli døde Lusene ret pludseligt efter et Angreb, der gjorde umaadelig Skade. Mariehøns fandtes i store Mængder. Paa en enkelt Frøplante fandt jeg ca. 300« (N. E. Hansen). Fra Ribe: »Meget voldsomme Angreb i snart alle Marker. Tilsyneladende er Roerne dog kommet godt over Angrebene« (Buchreitz). Fra Herning skrives dog: »Kun i Nærheden af Granhegn har jeg set Angreb, der betyder noget. Det er længe siden, Bederoerne har staaet saa fint her paa Egnen som i Aar.«

Oldenborrelarver se Diverse.

Knoporme se Diverse.

Bedefluen (*Pegomya hyoscyami*). Fluens 3. Larvegeneration har optraadt yderst sparsomt. Og Angrebene har været uden nævneværdig Betydning i August Maaned.

KORSBLOMSTREDE.

Kaallus (*Brevicoryne brassicae*). 21 Beretninger melder, at Angrebene i Kaalroerne er uden videre Betydning for Tiden, men i 6 Indberetninger meldes om stærke Angreb. Fra Løgumkloster skrives saaledes: »Kaallusene har bredt sig stærkt i Maanedens sidste Halvdel, og enkelte Steder anretter de betydelig Skade. Dog er det ofte svært at bedømme Lusenes Andel i Ødelæggelsen, idet Tørken her paa Egnen er katastrofal« (N. Drewsen). Fra Askov: »Angreb almindelig udbredt og kan maa-ske i Forbindelse med andre Onder blive meget alvorlige« (H. Agergaard). Fra Rønde: »Næsten alle Kaalroemarken er angrebet af Lus, og Skadevirkningen forværres af Tørken« (Nørgaard Pedersen).

Paa Kaalen var der en Del stærke Angreb i Begyndelsen af Maaneden, men Angrebene synes nu at være uden større Betydning.

Oldenborrelarver se Diverse.

Jordlopper (*Phyllotreta spp.*). Fra Kerteminde skrives: »Ødelæggende Angreb paa store Kaalroer. Angrebet begyndte fra et Hegn langs Marken. Bladene fuldstændig visne efter Angrebet. Talt op til 125 Jordlopper paa eet Blad. Sprøjtet med DDT flere Gange. God Virkning, men begyndt for sent« (J. C. Baun). Fra Faaborg: »Har fortsat og fuldstændig gennemhullet Bladene paa de store Turnips. Enkelte Steder ødelagt Kaalroer udsaaet til Frø« (J. Lindegaard). Fra Sønderborg: »Jordlopper findes stadig, endog i meget stort Antal. Der er gjort betydelig Skade paa Bladene af Kaalroer« (E. Knudsen). Fra Aarhusegnen: »Et enkelt Tilfælde af meget stærkt Angreb af Jordlopper paa store Kaalroer er iagttaget. I et Hjørne af Marken var Bladene fuldstændig ødelagt og visne. Paa et enkelt Blad taltes over 1000 Lopper« (A. Diederich).

Kaalhvæpsen (*Athalia spinarum*). Svage og betydningsløse Angreb er rapporteret fra 5 Lokalteter. Stærke Angreb er kun fundet tre Steder. Fra Rønde skrives saaledes: »Visse Steder ses kraftige Angreb, i nogle Tilfælde sammen med Kaalormene. Angrebene synes dog stærkt lokalt begrænset. Fra Østthimmerland skrives om stærke Angreb paa Kaalroerne (K. Jørgensen), og ved Ikast-Bording fandtes Larverne i Selskab med Kaalormene og bidrog til at afribbe Roernes Blade (N. J. Nielsen).

Kaalorme (*Pieris brassicae* og *P. rapae*). Som ventet fik Kaalsommerfuglene et udpræget Hærgningsaar, og Angrebene havde i August Maaned et enormt Omfang baade i Mark og Have. Der er indkommet 91 Beretninger, hvoraf kun een melder, at der ikke er anrettet Skade af Betydning. Flertallet af de andre omtaler Angrebene som usædvanlig voldsomme. Den største Skade blev som sædvanlig anrettet af den store Kaalsommerfugls Larve (*Pieris brassicae*), men Larverne af den lille K.

(*P. rapae*) optraadte ofte i stort Antal og kunde lokalt være dominerende. Hvor DDT-Midler anvendtes i rette Tid, opnaaedes næsten altid fortrinlig Virkning, men Behandlingen blev ikke udført i det Omfang, der var ønskeligt og ofte for sent. Mod Maanedens Slutning havde Flertallet af Larverne naaet fuld Størrelse og udvandrede ofte i enormt Antal for at forpuppe sig. Ofte var over 80 % af Larverne angrebet af Snyltehvepse (*Apanteles glomeratus*), hvis gule Kokoner kunde ses i stort Antal paa Husmure, Plankeværker og lignende Steder, hvor Larverne søgte hen for at forpuppe sig. Ogsaa en stor Del af Pupperne var angrebet af Snyltehvepse. Snyltesvampene havde derimod daarlige Betingelser i det tørre Vejr. I den sidste Tid er 3. Generation paa Vingerne, og Æglægningen begyndt.

Af de talrige udførlige Indberetninger kan kun enkelte citeres. Fra Sydsjælland skrives: »Angreb i en hidtil aldrig set Grad hærger Kaalroemarkerne allevegne. Angrebet er dog vist nu kulmineret, og der ses overalt Grupper af Snyltehvepse-Kokoner. Fra Sønderborg: »I den varme, tørre August har Kaalormene været en Plage i Kaalroemarkerne. Mange Steder er man begyndt med Opfodring af Kaalroer med Top, og hvor Kaalormene har været slemme er der optraadt Forgiftninger og enkelte med dødelig Udgang« (E. Knudsen). Fra Graasten: »Her mindes vi ikke at have set lignende voldsomme Angreb. Det er den rene Elendighed at se paa. Fik man blot pudret med DDT i Tide! Men først, naar det var for sent er Pudring sket i mange Tilfælde« (M. Nissen). Fra Kolding: »Jeg har aldrig set tilnærmelsesvis saa stærkt et Angreb. Kaalroerne er mange Steder fuldstændig afribbet«. Fra Malling: »Angrebet er langt det værste i mange, mange Aar. Kun de færreste Marker er gaaet fri. I Haverne er de allerfleste Kaal ødelagt, hvor der ikke er pudret i Tide« (H. Jensen). Fra Studsgaard: »I private Haver er det iagttaget, at Larverne er gaaet over paa Planter, der normalt ikke røres af dem, f. Eks. Solsikke, Spiraea, Malope og Georgine« (K. Geert Petersen). Fra Mors: »Almindelige og stærke Angreb paa alle Kaalarter. Den lille Kaalsommerfugls Larve er mere almindelig i Haverne end den store. DDT har vist sig at være et godt Bekæmpelsesmiddel« (Egon Hansen). Fra Ringsted skrives: »Bekæmpelse er forsøgt en Del Steder, og der er opnaaet fortrinlig Virkning ved Anvendelse af 9—12 kg DDT-Pudder pr. ha. Vi har i saadanne Marker et Par Dage efter Pudringen ikke kunnet finde levende Larver« (C. M. Bundgaard).

Knoporme se Diverse.

Krusesygegalmyggen (*Contarinia nasturtii*). 15 Beretninger melder om svage og 25 om stærke Angreb i Kaalroerne. Det fremhæves dog ofte, at Angrebsstyrken vanskelig kan bedømmes paa Grund af Tørken. I 6 Beretninger karakteriseres Bakteriosen som alvorlig, medens det i 7 Beretninger skrives, at den endnu kun har ringe Omfang. Fra Sorø skrives: »Angrebet fortsat med uformindsket Styrke. Hjerteforraadnelser kan mærkes paa lang Afstand« (O. Møller Larsen). Fra Ringsted skrives derimod, at der ikke er iagttaget nogen større Skadevirkning,

skønt Angrebene i Forsommeren tegnede til at blive stærke (Chr. M. Bundgaard). Fra Samsø: »Udbredte svage og stærke Angreb, hist og her af ganske ødelæggende Karakter. Hjerteforraadnelsen dog ikke særlig ondartet« (P. Riis Vestergaard). Fra Blangstedgaard: »Ret stærke Angreb, der følges af udbredt Bakteriose« (Visgaard Laursen). Fra Løgumkloster: »Angrebet er meget udbredt, men Skaden er vanskelig at vurdere, da alle Kaalroemarker er stærkt hærget af Tørken« (N. A. Drewsen). Fra Vesthimmerland: »Kaalroemarkerne har lidt stor Skade ved denne Sygdom. 50—70 % angrebne Planter er det normale. Bakterioseangrebet synes at blive ondartet og mange Roer er allerede nu fuldstændig raadne« (S. A. Ladefoged). Fra Morsø: »Fra 50—100 % angrebne Planter i næsten alle Kaalroemarker. Halsforraadnelsen har ikke faaet nogen væsentlig Udbredelse i Aar« (Engelhardt Jensen).

Angrebene i Kaal er som sædvanlig voldsomme mange Steder. Fra Haslev skrives: »Angrebet er ganske enkelt en Katastrofe for Avl af Hovedkaal her paa Stedet. Vi har maattet nedpløje al Hovedkaalen, som var ødelagt for 99 %'s Vedkommende« (H. Wedege). Fra Blangstedgaard: »Har været meget ondartet, men Kaalen danner nu Hoved og vokser muligvis fra Angrebet« (H. Christensen).

Kaalfluellarver (*Chortophila brassicae* og *floralis*). Der foreligger 9 Beretninger om stærke og 20 om svage Angreb i Kaalroer. Fra Skelskør skrives: »Meget stærke og ondartede Angreb« (H. Wraae-Jensen). Fra Faaborg: »Mange Steder har Kaalfluellarverne begyndt at bearbejde Kaalroerne fra neden af« (P. Laursen). Fra Løgumkloster: »I mange Kaalroemarker er Roernes nederste Del fuldstændig gennemmineret af Kaalfluellarver, hvilket ofte giver Anledning til ødelæggende Forraadnelse« (N. A. Drewsen). Fra Vejle: »Mange Steder haarde Angreb« (N. Chr. Stentoft). Fra Kær Herred: »I visse Egne ved Kattedag er Angrebene katastrofale« (P. Norup).

Om Angreb paa Kaal skrives fra Spangsbjerg: »Meget ondartet paa Blomkaal« (E. Christiansen). Fra Horsens: »Ogsaa her svære og ødelæggende Angreb« (Chr. Nørholm). Fra Aalborg: »Dette Skadedyr er i Aar en sand Plage. Har ødelagt mange Kaalmarker« (J. Jørgensen).

SKÆRMPLANTER.

Gulerodsbladloppen (*Trioza apicalis*). Der foreligger kun faa Indberetninger om stærke Angreb af Krusesyge i Gulerødder. Fra Løgumkloster skrives: »Angrebene er almindelige og i en Del Tilfælde ødelæggende« (N. A. Drewsen). Fra Faaborgegnen: »Hist og her ret stærke Angreb« (J. Lindegaard). Fra Ikast-Bording skrives: »Angreb almindelige, men har ofte været værre« (N. J. Nielsen). Fra Vesthimmerland: »Kun ringe Skade i Modsætning til foregaaende Aar. Dyrkningen af Gulerødder er dog næsten forladt, da Avlen har været mislykket i en Aarrække« (S. A. Ladefoged). Fra Viborg skrives, at Angreb er almindelige næsten overalt, og at Sprøjtning med DDT har vist god Virkning (E. Agger).

SKADEDYR PAA HAVEBRUGSPLANTER. FRUGTTREER OG FRUGTBUSKE.

Bladlus (*Aphididae*) paa Frugttreer. Flertallet af Indberetningerne melder, at Angrebene i det væsentlige er standset, de øvrige skriver, at der er stærke Angreb, men særlig paa unge Æbletræer. Fra Sjælland skrives: »Man undrer sig over, at Bladlusene i det tørre Vejr ikke blev mere ondartede, end de blev. Var det mon for tørt? Var det Parasitter? Det er en Kendsgerning, at der er faa lusekrogede Grene i Aar. Kirsebær i Planteskoler har jo selvfølgelig de sædvanlige Angreb med Krølning af Skudspidsernes Blade« (A. Klougart). Fra Nordsjælland: »Overalt har Bladlus været en frygtelig Plage paa unge Træer, medens der kun findes faa og svage Angreb paa gamle Træer« (C. Worm). Fra Maribo: »De kraftige Angreb, som hærgede overalt i Maanedens Begyndelse, blev fuldstændig standset ved Mariehønsenes Hjælp« (Sander Nielsen). Fra Fyns Stift: »Angrebene bredte sig meget stærkt og har mange Steder gjort betydelig Skade, særlig paa de unge Træer« (R. Hansen). Fra Blangstedgaard: »Var ret stærke i Juli, men har senere været i stærk Tilbagegang. Angreb nu kun faa Steder med svage Kolonier« (H. Christensen). Fra Horsens: »Mange Steder meget ondartede Angreb, medens der andre Steder kun har været svage eller ingen Angreb« (Chr. Nørholm). Fra Esbjerg: »Det synes nu, som om Angrebene er ved at gaa i Staa. Tørken har standset Skudvæksten, saaledes at de tilsyneladende gode Betingelser har vendt sig til det daarlige« (M. Sørensen). Fra Viborg: »Angreb især paa unge Træer i Planteskoler meget alvorlige« (E. Agger). Fra Mors: »Mange og stærke Angreb især paa unge Træer og Ompodninger« (Egon Hansen).

Blodlus (*Schizoneura lanigera*). Fra Sjælland skrives: »Vinteren slog Bestanden ned, men i det varme Vejr formerede de sig hurtigt op« (A. Klougart). Fra Fyns Stift: »Hvor Angreb tidligere Aar har været stærke, er disse i Aar reduceret ganske betydeligt, og nye Angreb i hidtil rene Plantninger ses kun undtagelsesvis og er da kun svage« (R. Hansen). Fra Blangstedgaard: »Angrebet har ikke udviklet sig saa stærkt, som man maatte have ventet. Svage Angreb forefindes, men adskillige Lus er parasiteret af overvintrede Snyltehvepse« (H. Christensen). Fra Viborg: »Har intet Angreb bemærket, selv ikke hvor Lusen i Fjor hærgede slemt. Den strenge Vinter har vel sin Andel heri« (E. Agger). Det antydes (A. Pallesen), at Blodlusen synes at kunne spredes med de gamle Auktionskasser. Vi mener, at denne Spredningsmaade i høj Grad kan have Betydning!

Pærebladlopper (*Psylla pyri*). Ved en Forglemmelse blev det ikke i sidste Maanedesberetning meddelt, at der paa Fejøl (19. Juli) fandtes et Angreb af denne Art, der, saavidt vides, ikke tidligere er truffet her i Landet. Den nærtstående Art *Psylla pyrivora* er bemærket ved flere Lejligheder.

Oldenborrelarver se Diverse.

Æblevikleren (*Carpocapsa pomonella*). Halvdelen af Beretninger-

ne melder om alvorlige Angreb. Fra Vestsjælland skrives saaledes: »Maa betegnes som stærke Angreb, men man maa ikke glemme, at Angrebet jo nok synes værre, da Æblehøsten jo kun er lille i Aar« (N. F. Larsen). Fra Sydfyn: »Denne varme Sommer har sikkert været Aarsag til Æbleviklerens aggressive Virksomhed. Det er sjældent, man har haft saa stærke Angreb« (Chr. Greve). Fra Nørrejylland: »Æblevikleren har været ret ondartet paa adskillige Steder. Det synes, som om Arsenikmidlerne har for daarlig Virkning, naar der ikke samtidig anvendes Nikotin. DDT-Midlerne virker derimod ret godt de fleste Steder« (A. Pallesen).

Blommevikleren (*Laspeyresia funebrana*). Af de 15 indkomne Beretninger meldes der i de 14 om stærke Angreb. Fra Vestsjælland skrives: »Meget stærke Angreb alle Steder« (N. F. Larsen). Fra Blangstedgaard: »Stærke Angreb findes særlig i Washington, Kirkes og Prince of Wales, medens Althams, R. Claude og Ital. Svedske er angrebet i ringere Grad. Larverne findes i alle Størrelser fra ganske smaa (1. Sept.) op til fuldt udviklede« (H. Christensen). Fra Aalborg Amt: »Der findes i Aar mange, endog stærke Angreb« (J. Jørgensen).

Aftenpaafugleøjets Larve (*Smerinthus ocellata*) forekom i stort Antal paa Æbletræer paa Falster. Indsamling foretoges (G. Jensen).

Frugttræspindemiden (*Paratetranychus pilosus*). Angrebsstyrken varierer fra Sted til Sted, men 24 af de 27 indkomne Beretninger melder, at Angrebet er taget til og ofte, trods Bekæmpelse, har en voldsom Karakter. Fra Sjælland skrives: »Betingelserne for dette Skadedyr har været de bedst mulige, og et gulligt Skær røber Angrebene paa lang Afstand. Allerede midt i Maanedene kunde man se røde Æg paa Grenene i store Masser« (A. Klougart). Fra Vestsjælland: »Findes overalt og synes at tiltage i Styrke« (N. F. Larsen). Fra Næstved: »Tiltaget i uhyggelig Grad, mange Steder kan Angrebene ses paa lang Afstand« (M. E. Elting). Fra Odense Amt: »Mange og stærke Angreb« (J. Kortegaard). Fra Fyns Stift: »Angrebene ligger yderst forskelligt. I mange Plantninger findes overhovedet intet, men til Gengæld findes endog meget ondartede Angreb i enkelte Plantninger« (R. Hansen). Fra Horsens: »Angrebene varierer fra meget ondartede til ubetydelige eller ofte slet ingen Angreb« (Chr. Nørholm). Fra Viborg: »Hærger i Sommer slemt. Næsten ikke en Have uden Angreb« (E. Agger). Fra Struer: »Rødt Spind findes saa at sige overalt, selv hvor der er sprøjtet mest. Træerne lyser kobberrødt paa lang Afstand« (J. Bertelsen).

DIVERSE.

Oldenborrelarver (*Melolontha spp.*). I Østsjælland fandtes et Angreb i et Hindbærstykke, hvor 50 % af Planterne visnede i Løbet af kort Tid (B. Jørgensen). Fra Faaborgegn skrives om nogle ret stærke Angreb i Roemarkerne nær Skov (P. Laursen). Enkelte, men meget stærke Angreb er fundet ved Gram (A. Mortensen). Fra Horsens skrives: »Angreb af Larver (3. Aars og 2. Aars) i Beder og Kartofler. Det bemærkes, at jeg undertiden maatte 20 cm ned for at finde Larverne« (E. M. Nielsen).

Gammauglen (*Plusia gamma*). Efter de voldsomme Angreb sidste Aar, gjorde Larverne sig kun lidet bemærket i Aar. Kun ganske lokalt er de optraadt i nævneværdigt Antal. Fra Vestfyn skrives, at Larverne vandrede fra en høstet Mark med Oliehør til en Roemark« (J. Vang). Ellers er de kun bemærket enkeltvis eller i ganske ringe Antal.

Knoporme (*Agrotis segetum*). 22 Indberetninger melder, at Angreb har været svage eller, at saadanne ikke er bemærket. 13 Beretninger skriver om Angreb af Betydning særlig i Kartoffler, Roer, Kaal m. m. Fra Stevns skrives saaledes, at Larverne optræder stærkt i mange Kartoffelmarker (Aage Madsen). Ved Kerteminde fandtes et Par stærke Angreb paa nyudplantede Kaal og Jordbær. Bekæmpelse med Cryocidklid virkede godt (J. C. Baun). Ved Ribe blev enkelte Angreb i Tobak og Kaal standset med samme Middel (Aa. Buchreitz). Fra Hads Herred skrives om meget stærke Angreb i Kaal og Cikorie (J. Svendstrup). Paa Røndeegnen var Angrebet betydelig værre end sædvanlig. Kaalfrømarker og nysaaede Afgrøder i Gartnerier angribes i stor Udstrækning (Nørsgaard Pedersen). Fra Østhimmerland meldes om enkelte, ret slemme Angreb i sent saaede Roer. Fra Lolland-Falster skrives om et stærkt Angreb i en Sukkerroemark. Der var 3—5 Larver ved hver Plante i det meste af den 4—5 ha store Mark (E. Jensen).

PROSPER BOVIEN.

